

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Eadem Dom. Lect. 2. bipart. Exi citò in plateas & vicos civitatis, & pauperes ac debiles, cæcos & claudos, introduc huc. 1. pars ostendit, cur visa ingratitude illorum qui prius erant vocati, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

ribus te. Effice per gratiam mentibus nostris infu-
sam, nec propter villam empionem & ambitio-
nem nec propter bovitariam servitatem, nec pro-
pter malsitudinem voluptatem, retardemur ab illa
felicitatis caena. Quinimo nostras compelle ad
reprobus rebelles aut turgidas voluntates; ut
dissolutis omnibus vinculis & compedibus tan-
dem sequamur servos tuos nobis viam ostenden-
tes, & finis de illis qui implent domum tuam, qui
pergunt: cenam tuam, qui in illa collantur per-
petuo fruantes, qui in voce exaltationis & confesio-
nis, in sono epularum sunt perpetuo te collaudan-
tes.

prophetavit dulcem Domini futuram fidelibus in-
carnationem & redemptionem. Lamentationes e-
didit Hieremias, dura populi ingrati corda mulce-
re volens. Cecinerunt pueri in Babylone in medio
ignis, ad laudem Dei advocantes omnem creatur-
am, ut & homines ad eandem laudem excitarent.
Denique Ezechielii Prophetae caelitus liber demit-
titur. Quid vero in eo scriptum erat, nisi lamenta-

Dan. 3.

Ezech. 2.

Isai. 22.

1. Cor. 15.

Matth. 8.

Luce. 8.

LECT. 2. EADEM DOMINICA.

bipart.

Exi cito in plateas & vicus civitatis, &c.
Luce. 14.

PARS I. **L**oquens Dominus de Prophetis & Joanne, de
Deo vocatis ex vicis & plateis.
Luce. 7.
Matth. 11.
Exod. 15.
Deut. 34.
Isai. 55.
Abas. 11.
Es. 2.
Quoquens Dominus de Prophetis & Joanne, de
Deo vocatis ex vicis & plateis. Cantavimus vobis, &
non ploravimus: lamentavimus vobis, &
non ploravimus. Quibus verbis vult si-
gnificare, quod nec ad poenitentiam & lacrum
verbis & exemplo lugentium Prophetarum, maxime
Joannis Inducti fuerint: nec ad gaudium invitati,
sive per antiquos Prophetas, sive per ipsum & Apo-
stolos suos audire voluerint vocem eorum, impig-
rae mentis religiosa agilitate exultandos. An non
cantaverunt Prophetas spiritualibus modulis pu-
blice salutis oracula resonantes? Cantavit Moyses,
quando mare rubrum transitum dedit Israëlitibus,
unda divisa in star duplicis muri eos circumstante,
sed mox in Aegyptios transeuntes sese refundente
& eos demergente. Flevit, & lamentum dedit idem
Moyses super caecitate & ejusdem sui populi, con-
trestans caelum & terram contra eos tamquam ge-
nerationem exasperantem; in cantico suo lugubri
& pleno acerba reprehensionis; quod paulo edidit
ante mortem Cantavit Isaias dilectae vineae Domini
canticum, quam plantaverat Dominus in loco
uberi fecundo, quamq; in bre fecunda verat cos-
telli; muro citum dederat; torculari ornaverat &
munita turri. Sed etiam lamentum edidit, quod ez-
peccata ut faceret uvas, non faceret nisi labruscas;
quodque ideo diruenda esset maceria ejus, & de-
sederenda ut in spinas & vepres exerceretur, manda-
do nubibus caeli ne ultra darent imbrem super eam.
Hoc lamentatur o. si suae Prophetiae, & multoties
vix ibidem ingeminat super variis peccatis populi
sui, qui magis optasset canere canticum suave vi-
nae Domini, si vinum suae cultori suo dare vo-
luisse. Cantavit & Abacuc lamentans super ini-
quitate & injustitia tunc regnante, super legis con-
culcatione, super hoc quod impius devoret justio-
rem; ita ut sint homines tanquam pisces maris, u-
bi major devorat minorem. Sed & postea jucun-
diori cantico publicam doctus mulcere tristitiam,

Similiter, venit Joannes non manducans, neque
bibens, id est, nihil delectabile sumens in cibum &
potum, non manducans panem, nec bibens vinum,
nec utens cibo usuali Pharisaeorum, sicque ad po-
enitentiam inducebat & lacrum; mortem, iudicium
ignem proponens aeternum. Sed patum profecit,
nec est emollita duritia Iudaeorum ad plorandum,
sed aucta potius malitia ad detrahendum. Dicunt
enim; *Demonium habet*. Quia scilicet solitariam vi-
tam agebat, & ab ordinariis cibis abstinebat. Nam
quidam daemona co spiritu afflati solitudines qua-
rebant, ut patet de illis qui egressi esse sepulchris ve-
nerunt ad Christum. Sunt etiam quaedam daemo-
num genera quae corpus ab esurie vendicant. Pote-
rat ergo Joannes dicere; *Lamentavimus vobis, &
non ploravimus*. At Christus venit ad eos, liberè cum
eis conversans, utens communi eorum cibo & ve-
stis, assidens in convivii, ut divini verbi sui vi
eos demulceret, ad fidemque & gratiam invitet. In-
sinuat se in eorum familiaritatem, & prandio ac-
cumbens cum eis disserit de pane comedendo in
Regno Dei, & inquit à se paratam cenam magnam
beatitudinis aeternae, ad quam invitavit omnes. Sed
vocem & benevolentiam invitantis aspernati sunt,
& unus quidem excusavit se propter villam, alius
propter boves tertius propter uxorem. Ideo dicit
potest; *Cecinimus vobis & non ploravimus*. Omnia me-
dia tentata sunt, sive per sominationem asper-
tando, sive per benignitatem laeta omnia pro-
mittendo, sed nihil profuit. Quid igitur facto o-
pus, & Pharisaei, Scribae, & Legis periti, quando qui-
dem sapientia divina nihil eorum praetermisit, quae
ad procurandam salutem vestram spectabant.

Bbbb 2

quas

quandoquidem ab illa præparatam cœnam negligitis & contempnitis? Invitandi certe sunt alii qui locum vestrum teneant. Ideo ergo dicitur sermo cui commissa est invitandi cura: Exi cito in plateas & vias civitatis, & pauperes & debiles, & cæcos ac laudos introduce huc. Sed videamus qui sint isti.

1. Ex vias & plateas & vias civitatis, sunt gentes
Apoc. 13.
Primò: Significatur hic vocatio Gentium, dum Judæi noluerunt venire prius vocati. Unde dicitur Paulus & Barnabas: *Vobis oportebat primum loqui verbum Dei, sed quia repellitis illud & indignos vos iudicatis æterna vitæ, ecce convertimur ad gentes. Sic enim præcepit nobis Dominus.* In plateas ergo & vias civitatis, hoc est per omnes orbis regiones & provincias mittuntur servi Patrisfamilias, Evangelicæ scilicet doctrinæ promulgatores, ut homines cujuscumque conditionis vocent ad cœlestem cœnam. Gentiles isti ad quos exeunt, vere pauperes erant & egeni, nullas virtutis aut charitatis opes, nullas adhuc legis vel gratiæ divitias habentes; ad eos autem deferretur per servos Patrisfamilias aurum illud de quo in Apocal. *Suadeo tibi emere aurum ægnum, ut locuples sis.* Aurum istud eis erogatur, ut relicto vili centone, sordida & lacerata veste, vestem sibi splendendam ad hoc convivium possint præparare. Erant & ipsi debiles, quia erant viribus spiritualibus destituti, quibus obistere possent vitiis: in languore & quadam velut umbra mortis jacebant, sed vires eis suppeditantur, ut possint venire ad cœnam hanc cor infirmam contra omnem languorem & debilitatem. Erant & cæci, quia lucem veritatis haud poterant adipisci, sed eis oculi aperiuntur ut possint viam agnoscere. Erant denique & claudi, quia per iter divinorum præceptorum nesciebant incedere; sed adjuvantur & reformantur eorum gressus, ut huc possint pertingere, & gradu quidem festino, quia cito eos vult venire, qui servum cito ad eos vult exire.

Gentiles erant pauperes.

Apoc. 3.

Debiles.

Cæci.

Claudi.

Summa Dei vocatis benignitas.

Benignitas ergo Dei providentiæque ejus hic mi-
re elucet. Benignitas quidem quia neminem despicit, nemini gratiam denegat, nemini januam misericordiæ claudit. Non contempnit Æthyopem, non Indum, non Barbarum. Omnibus viscera pietatis aperit, omnes quoad in se est in sua præcordia intro ducit; quia pro omnibus venit, pro omnibus sanguinem fudit, pro omnibus brachia extendit, pro omnibus lacus aperit, pro omnibus cœnam æternæ felicitatis præparavit. Iterum benignitas in hoc se manifestat, quod cum offensus foret (ob ingratitude illorum qui primi vocati repuerant venire, & primitias gratiæ ejus non veriti sunt repudiare) non statim domus suæ seras obferat, & quibuscumque fores oclusas tenet. Sic enim solent homines, mox ubi ingratitude nem eorum quibus benefecerunt, experiuntur, nolle ultra aliis beneficas manus extendere, omnemq; favoris januam occludere etiam exquirentibus & pulsantibus? E contra Deus quorundam

ingratitude & perfidia offensus, alios requirit quibus gratiam largiatur, quibus fluentia divar fontis sui inexhausti, quibus portionem imperterritur opulentissimæ suæ cœnæ. Neque solum benignitas, sed & providentia ejus promicat, dum quibusdam deficientibus à gratia & gloria præparata, alios statim surrogat qui locum eorum suppleant. Hic est enim ordinarius providentiæ ejus modus; quia non potest falli ejus dispositio, nec numerus electorum à se prædefinitus potest quare via fieri imminutus hominum vitio vel pravitare.

Dei vocatis benignitas

Sic loco Angelorum cadentium & ab æternis illis nuptiis excludor homines substituntur. E-
jus sapientia & providentia hac ratione voluit implere ruinas cœlestis Jerusalem.

Electorum numerus non potest imminui.

Sic loco Judæorum Gentes eliguntur, ingrediunturque in cœnam & regnum. Nam Christus ait. *Auferatur à vobis regnum Dei, & dabitur genti sancti fructum.*

Sic auferens ab Hebræis Sacerdotium providit sibi de Samuele; & regnum auferens à Saulo providit de Davide.

Sic auferens Apostolatam à Judæis providit de Matthia, non solum pro ministerio, sed etiam pro corona.

Sic deficiente uno è quadraginta militibus præfrigore, mox subrogavit ipsum Janitorem & Martyrum custodem, Martyrium cum eis habebunt in trepida confessio.

Sic deficiente Sapricio substituit illico Nicephorum, qui se loco illius obtulit generose ad mortem pro fide.

Sic Tertulliano Cyprianum, Origeni Cyrillum, Rufino Hieronymum, Pelagio Augustinum suffecit: ita ut merito Episcopum Philadelphiæ, & in illo omnes non moneat Dominus: *Ecce vinctus es, tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam.* Hoc est, interprete Ruperto: *Tu in humilitate firmo pede consistit, ne moto pede corruas, corruendo coronam præparatam tibi amittas, & alius tibi succedens eam accipiat.*

Apoc. 3.

Ideo S. Franciscus anxius initio Ordinis (quod pauci adhuc forent & nonnulli deficerent) audivit à Domino. *Quid turbatur Franciscus, quid argeris, cum quisquam tuorum vel ordinem deserit, vel scandalum suscipiat? An forte existimas te illius ita rectorum, ut non intelligas me esse superiorem? Qui enim plantavit quis ad penitentiam præter me vocat, & vocatis perseverantiam suppeditat? Ego eos perduxit, ego eos servabo. Ego illos cadentes alios erigam. Et unus ad vomitum redcat, ego in ejus locum alterum excitabo qui illius coronam accipiat: si nondum natus fuerit, ego loc. 34. efficiam ut nascatur. Itatefert S. Bonaventura. Sic ergo verum est quod Job pronuntiat, idque ad nostrum propositum interpretatur S. Greg. 21. mor. c. 10. & 11. *Conteret multos, & stare faciet pro eis immemorabiles; novit enim opera eorum, & ideo induxit no-
stem & conterentur.**

Hoc

Hoc visum etiam fuit nostro saeculo, quia eodem tempore quo fides exultare cepit per haereses introducias in varias Europae regiones, illam Deus transfudit in novum orbem ad Japonos, Indos, Sinas; voluitque cum gaudio ab illis incolis barbaris excipi hospitio. Ablatum est Regnum Dei a nobis, & datum genti facienti fructum. Ablata sunt spiritalia dona, fides, & vera Dei cognitio, per quam regnat in animabus Deus; a populis tepidis & ob peccata sua indignis, & alteri genti data sunt; quia uberior fructus apud illam exurgere debebat ex his Dei donis. Et quia Christiani quidam ad eam aeternam vocati se ingratos & indignos exhibuerunt, missi sunt servi qui claudos illos & caecos, pauperes & debiles ad illam cenam vocarent, & introducerent absteris cecitate, sublata paupertate. O Dei benignitatem! o providentiam admirandam?

Secundo, non est alienum a proposito Evangelii, per pauperes & debiles, caecos & claudos secundo loco vocatos, intelligere corporaliter pauperes & variis calamitatibus affectos. Postquam enim excusantur se honorari, & divites, ac voluptuarii (adhaerentes affectu villae, hoc est honoribus acquisitis; bobus, hoc est opibus congregatis; uxori, hoc est voluptati lenocinanti) recte in eorum locum vocantur pauperes & calamitosi, quibus non est occasio affectum in rebus huius saeculi affigendi, cum illis careant, & sint denudati & afflicti. Huc facit illud, *Nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide, haerentes regni?* Quare pauperes & miseros elegit? Quia hoc requirere videbatur apta bonorum distributio, ut qui careant terrenis, abundant caelestibus bonis, & vice versa qui abundant terrenis, careant caelestibus. Difficile, immo impossibile est, ut praesentibus quia & futuris fruatur bonis, ut hic ventrem & videri mentem expleat, ut de delictis transeat ad delictus, ut in utroque saeculo primus sit, ut in calce & terra appareat gloriosus. Deinde divitiae sunt vomites & illecebrae superbiae, avaritiae, luxuriae, aliorumque viciorum quae retardant & excludunt a cena & regno, ut jam dictum est: Paupertas vero suggerit materiam humilitatis, contemptus saeculi, castitatis & aliarum virtutum, quae sternunt iter ad cenam & gloriam. Divitum corda quae plena sunt divitiis & vitiis, non ita sunt capacia fidei, gratiae, gloriae. Pauperum corda quia vacua sunt, horum sunt capacia; & quia eorum corda non sunt in aere, facile fit ut sint in aethere. Denique, ut tanto magis Deus extimularet pauperes ad gratitudinem, humilitatem, amorem; divitias eis suae bonitatis, misericordiae, magnificentiae voluit ostendere & imperitari, eos eligendo, vocando, justificando, & glorificando. Itaque Christus Dominus hic videtur significare se quidem primum vocasse ad suam cenam, ad gratiam & gloriam, honoratissimos quosque, & ditissimos, populique Primarios, Pontifices, Saecerdotes, Levitas, Scribas, Pharisaeos. Seniores Judaeorum; at illi se excusant, neglexerunt, contempserunt, ambitionis, avaritiae, voluptatis gratia. Vult ergo pauperes in vicis & plateis agentes venire, & neglectam ab aliis gratiam suscipere; ideo pauperes evangelizantur ab eo, caeci illuminantur, claudi sanantur, leprosi mundantur, & grisanisati restituntur, & ab eo percipiunt notitiam Regni Dei. Primoribus exclusis.

Seniores Judaeorum; at illi se excusant, neglexerunt, contempserunt, ambitionis, avaritiae, voluptatis gratia. Vult ergo pauperes in vicis & plateis agentes venire, & neglectam ab aliis gratiam suscipere; ideo pauperes evangelizantur ab eo, caeci illuminantur, claudi sanantur, leprosi mundantur, & grisanisati restituntur, & ab eo percipiunt notitiam Regni Dei. Primoribus exclusis.

Neque vero solum contentus est Dominus in vicis & plateas mittere, ut pauperes & debiles adducantur; sed cum nunciasset servus adhuc locum esse, dicit ei: *Exi cito in vias & sepes, & compelle intrare ut impleretur domus mea.* Quidnam autem ulterius velit dum in sepes & vias mittit, non una est interpretum explicatio.

Primo dicere possumus cum S. Augustino, tres hic indicari vocaciones. Prima est Judaeorum, qui vocati venire reuerunt. Secunda Ethnicorum, qui ad cenam venerunt non compulsi. Tertia autem est haereticorum, qui ut veniant compelluntur, & propter hos sermo dicitur; *Exi in vias & sepes & compelle intrare.* Postquam vocati fuerunt Judaei, & postmodum Ethnici, multi ex vocatis abierunt in diversas haereses quasi in vias erroneas, & in schismata varia, quasi in sepes spinosae quae divisiones. Audi S. Augustin. serm. 39. de verbis Domini. *Venerunt de vicis & plateis gentes, veniant de sepebus haeretici. Nam qui construnt sepes, divisiones quarunt. Cogantur intrare: Foris inveniantur necessarii, nascitur intus voluntas.* Et iterum epist. 50. ad Bonifacium Comitem. *Dominus ad magnam cenam prius adduci iubet convivens, postea cogi. Si potestatem quam per religionem & fidem accepit Ecclesia divino munere, illi qui inveniuntur in viis & sepebus (id est in haesibus & schismatibus) coguntur intrare, non quia coguntur reprehendant, sed quo coguntur ascendant. Qui putat invitos ad veritatem non esse cogendos errat; nescit scripturas, nec virtutem Dei, qui eos facit violentes dum coguntur inviti, inquit. Nemp Ecclesia ratione characteris baptismi jus in illos habet, ideoque potest eos cogere ad fidem retinendam supplicis & penitentis; immo & flammis. De qua re latius S. Thomas & Theologi qui etiam docent baptizari posse filios haereticorum invitos parentibus, quamvis filii infidelium ex utroque parente iis invitos non debeant baptizari, nec directi hi ad fidem cogi. Ita passim sectatores S. Thomae Aquinatis.*

Secundo, per id quod servus mittitur in vias & sepes, significari recte dixerimus, vocandos esse ad cenam hoc convivium non solum Ethnicos qui Judaeis vicini erant, sed etiam remotos quoslibet. Ita ut hic dicatur sermo, quod non satis sit vicina loca civitati peragrare ad vocandos pauperes; sed etiam quod remotiora debeat loca petere extra vicos & plateas, & exire in vias, in itinera quo vis

PARS II.
De vocacione
vici & viis
& sepebus
& intrare
& compulsi.

Primo dicere possumus cum S. Augustino, tres hic indicari vocaciones. Prima est Judaeorum, qui vocati venire reuerunt. Secunda Ethnicorum, qui ad cenam venerunt non compulsi. Tertia autem est haereticorum, qui ut veniant compelluntur, & propter hos sermo dicitur; Exi in vias & sepes & compelle intrare. Postquam vocati fuerunt Judaei, & postmodum Ethnici, multi ex vocatis abierunt in diversas haereses quasi in vias erroneas, & in schismata varia, quasi in sepes spinosae quae divisiones. Audi S. Augustin. serm. 39. de verbis Domini. Venerunt de vicis & plateis gentes, veniant de sepebus haeretici. Nam qui construnt sepes, divisiones quarunt. Cogantur intrare: Foris inveniantur necessarii, nascitur intus voluntas. Et iterum epist. 50. ad Bonifacium Comitem. Dominus ad magnam cenam prius adduci iubet convivens, postea cogi. Si potestatem quam per religionem & fidem accepit Ecclesia divino munere, illi qui inveniuntur in viis & sepebus (id est in haesibus & schismatibus) coguntur intrare, non quia coguntur reprehendant, sed quo coguntur ascendant. Qui putat invitos ad veritatem non esse cogendos errat; nescit scripturas, nec virtutem Dei, qui eos facit violentes dum coguntur inviti, inquit. Nemp Ecclesia ratione characteris baptismi jus in illos habet, ideoque potest eos cogere ad fidem retinendam supplicis & penitentis; immo & flammis. De qua re latius S. Thomas & Theologi qui etiam docent baptizari posse filios haereticorum invitos parentibus, quamvis filii infidelium ex utroque parente iis invitos non debeant baptizari, nec directi hi ad fidem cogi. Ita passim sectatores S. Thomae Aquinatis.

21. q. 100.
art. 3.

Secundo, per id quod servus mittitur in vias & sepes, significari recte dixerimus, vocandos esse ad cenam hoc convivium non solum Ethnicos qui Judaeis vicini erant, sed etiam remotos quoslibet. Ita ut hic dicatur sermo, quod non satis sit vicina loca civitati peragrare ad vocandos pauperes; sed etiam quod remotiora debeat loca petere extra vicos & plateas, & exire in vias, in itinera quo vis

ducent

ducentia; in longè latèque patentes regiones; in
 sepes, sive in loca sepius cincta, in pagos & domus
 rusticas, ad nationes barbaras à limitibus Judæo-
 rum mari etiam toto que orbe divisa. Indicatur ita-
 que quod non solum Samariam habitantibus, aut
 Damascum, aut Antiochia (quæ loca propinqua
 sunt Judæis) Evangelium foret prædicandum; sed
 etiam in Africam, Æthiopiã, Scythiam, Indiam;
 in populos ignotos & distantissimos progredien-
 dum esse. Hoc mandatum impleverunt Apostoli,
 & præsertim S. Thomas, (in cuius die sacro hæc
 scribo) qui Parthis, Medis, Persis, Hircanis, & Ba-
 ctiris Christianæ fidei & vitæ præcepta tradidit.
 Postremo ad Indos se contulit, & eos in Christiana
 Religione erudit, atque ad beatitudinis cœnam
 invitavit. Ita verò verbis, & exemplis vitæ sanctis-
 simæ, miraculorumque magnitudine apud eos
 prævaluit, ut quodammodo hac ratione eos com-
 pulsis censeatur: ad fidem, gratiam, amorem Chri-
 sti amplectendum. Hoc etiam mandatum imple-
 vit S. Xaverius, & alii viti Apostolici, qui ad or-
 bem novum progressi sunt, ad populos in spinis &
 sepius hærentes & dilaceratos, de quibus rectè
 intellexeris illud Isaiæ: *Ita Angeli volocis ad gentem
 convulsam & dilaceratam, ad gentem expectantem &
 conculatam.* Quasi diceret dominus: O Legati mei,
 ministri mei, servi mei, exite ad sepes & vias, exite
 cito in ignotum orbem: sibi inveniatis gentem di-
 laceratam à sepius & vepribus, à peccatis & dæmo-
 nis convulsam; hanc vocate, hanc adducite, & si
 necesse est, eam compellite, ut domus mea tandem
 impleatur.

Isai 18.

3. Signifi-
catio.

4. Genera
regnum
colorum
possiden-
tium.

quantur Christum per voluntariam paupertatem; pœ-
 nitentiam, austeritatem, de quibus verum est; Reg-
 num colorum vim patitur. Alii mercantur, qui in
 præfensi pauperibus temporalia largiuntur, ut in futuro
 percipiant æterna. Alii furantur, qui bona in occulto
 faciunt, quibus illud regnum merentur. Fervari verò
 illud dicuntur, qui laudem humanarum vitantes oculi-
 terapiunt Regnum colorum. Alii compelluntur, scilicet
 pauperes necessarii, quos nunc ignis paupertatis Deo
 dispensatio purgat, ne in futuro ignis iudicii puniat.
 De quibus scriptum est; Compelle intrare ut im-
 pleatur domus mea. Compelluntur multi variis ne-
 cessitatibus & oppressionibus afflicti, qui mira Dei pro-
 videntia dum temporalem pœnam, si non libenter, ta-
 men patienter sustinent, vitam consequuntur æter-
 nam.

Math. 21.

De sollici-
tud. patris
fam. ut
domus
impleatur.

Joan. 14.

Gen. 22.

Baruc. 3.

Rom. 8.

Postremò dicendum nobis, cur ad eò sollicitè
 Paterfamilias se gerit hac in re; ita ut cum ei nun-
 ctaret servus ad huc locum esse, velit non solum
 vocari, sed etiam compelli aliquos, ut impleatur
 domus sua: Hoc nimirum significat providentiam
 quam habet Deus, ut prædestinatorum numerus
 impleatur, sicque nullus locus vacuus reliquatur
 ex illis quæ ipse in cœlesti illa cœna præparavit.
 Nam cum dicat Christus. *Ita domo Patris mei man-
 siones multe sunt, vado parare vobis locum,* fiet ut
 illis mansionibus nulla sit vacua habitatio. Im-
 plevit illas multitudo penè innumera Angelorum,
 implebit & multitudo magna hominum, ex omni-
 bus gentibus, & populis, & linguis, qui succedent
 in locum Angelorum qui ceciderunt. Et si draco
 traxit in terram cauda sua tertiam partem stella-
 rum, è terra reduct Deus similem numerum stel-
 larum in cœlesti solio restituendum, quæ susce-
 pant in perpetuas æternitates. Hinc Abrahæ dicit
 Deus: *Multiplicabo semen tuum, ut stellas cœli.* quod de
 prædestinatis intelligit S. Hilarius. Hæc sunt stellæ
 de quibus *Stelle vocata dixerunt ad iunius, & cum iu-
 cunditate luxerunt illi qui fecit illas.* Vocat ergo eas
 de die in diem, ut postquam per gratiæ lucem lu-
 xerint in hoc sæculo, tandem per lumen gloriæ
 luceant in cælo. Ipse scit multitudinem stellarum
 harum, & omnibus eis nomina vocat. Ipse novit
 numerum prædestinatorum & conviviarum suorum,
 & tandem mittet servos, quàmvis eorum nu-
 merus sit completus, mittet inquam, ut vocent
 eos, quia quos prædestinavit, hos & vocavit; & quos
 vocavit, hos & iustificavit, & quos iustificavit, hos &
 glorificavit. Exploret autem numero, non ultra erit
 opus servorum missione, mundi que finis adertit,
 & generatio ulterior hominum cessabit; quæ non est
 nisi ad hoc hætenus perseverans, ut numerus iste
 adimpleatur. tunc ergo adimpleta erit domus dei.
 Olim in templo Hierosolymitano mirabilia gesta
 fuerunt; inter cætera narrat Hebræi, templum istud
 (quod domus Dei in sacris litteris nominatur) qua-
 rum quantita hominibus impletum fuisse, quia
 locus super esset, licet in tribus solemnitatibus Pa-
 schæ, Pentecostes, Scenopegiæ sive Tabernaculo-
 rum,

De
mer
favo
rum
comp
opiat
Apo
Bar
Mg
Dem
favo
rum
comp
opiat
Apo

rum, undique concurrerent Iudæi ex tota Palestina propter obligationem legisimo & ex omni natione quæ sub celo est, ut factum est in die Pentecostes Parthi, Medi, Ælamitæ, & qui habitant Mesopotamiam, Cappadociam, Pontum, & Asiam, Phrygiam, & Pamphiliam, Ægyptum & partes Lybie, & advenæ Romani, Cretes, & Arabes. In Jerusalem enim quasi matrice & metropoli Synagoge, erant collegia & hospitia omnium gentium: & Iudæi qui per gentes toto orbe erant dispersi obsecrantes, præsertim Antiochi Epiphaniæ, & Profelyti qui oriundi ex Gentibus Judaismum ce-

rant amplexi, confluebant in Jerusalem, & in templum ejus religionis gratia. Hoc ergo miraculo ascribitur, quod numquam templum istud imple- rum ita fuerit, ut propter loci angustias aliquis excludi deberet, Figura, hic erat, tum Ecclesiæ, tum Domus Dei æternæ. Ad Ecclesiam concurrunt ex omni populo & lingua, ex omni quæ sub celo est natione, nec ullos excludunt. Ad domum quoque Dei æternam concursus fit ab Oriente & Occiden- te, à Meridie & Septentrione per portas tres in no- mine Trinitatis, & adhuc locus est, O quam magna est domus Dei & ingens locus possessione ejus: Tandem autem janua claudetur, & cæcæbiturque domus illa impleta, quando impletus erit numerus conviva- rum, de quibus Dominus: Multi venient ab Oriente & Occidente, & recumbent cum Abraham, & Isaac, & Jacob in regno Calorum: Filiis autem regni ejiciuntur in tenebras exteriores, ubi erit fletus & stridor dentium; quia scilicet vocati noluerunt venire.

Optat porro Deus, optant etiam ipsi Beati hunc numerum quanto citius impleri; ideo dicit Patrefamilias: Exi cito in plateas. Vult festinare servum qui mittitur, ut etiam festinent qui vocantur. Non solum molesti sunt invitanti qui tergiversantur, vel se excusant, sed etiam aliis invitatis qui jam vene- runt: Sicut enim in cœna hujus sæculi à Patrefami- lias multis præparata, molestum est his qui primo advenerint, si cogantur diu expectare alios morose venientes; & molestius quidem, si instante jam ho- ra cœna oporteat aliquibus se excusantibus huc il- luc mittere, quia non vult Patrefamilias accumbe- re, nisi mensa sit plena accumbentibus: ita quadam ratione in cœna Dei conferuntur. Sanctis importunum, quod invitati se excusent, quodque numerus invi- tatorum quanto citius non adimpleatur, quia dif- fertur per id gloria corporis eis debita; sicque non est consummata & plenissima refectio, donec adve- nerit ultimus electorum. Attende responsum da- rum animabus Martyrum conquerentibus: Usque- quo Domine non judicatis & non vindicatis sanguinem nostrum? Respondetur enim eis, ut requisierunt ad- huc tempus modicum, donec compleantur conservi co- rum. Anima illæ non tam ex zelo vindictæ quæru- tur, quam ex zelo justitiæ, quod sanguis injuste ef- fusus, & corpora injuste occisa non restituantur eis, sed adhuc in morte detineantur; & respondetur eis, quod numerus conservorum ipsorum prius debeat

compleri, antequam corpore glorioso vestiantur; sic plenam beatitudinem corporis & animæ non sunt habituri, nisi compleatur numerus electo- rum. Merito ergo Deus quasi ea de re sollicitus mittit servum, qui cum festinatione advocet eos qui hunc numerum implent; & si qui videantur oscitantes & tardigradi, jubet ut eos compellat, hoc est urgeat, trahat, obsecret oportune, impor- tune; & omnem in hoc impendat operam & dili- gentiam, voce & exemplo, ut veniant, ita ut vi- deatur quodammodo cogere; & id quidem ne ni- mium alii retardentur, expectantes fratres suos ut accumbant convivio plenissimo. Unde locum citatum ex Apocal. sic explicat, & huc applicat S. August. sermone 11. de Sanctis, ubi sic ait; *Ta- li modo loquitur Deus Sanctis; velut quilibet Patrefami- lias habent multos filios, singulique de agro reverentibus, & rogantibus ut cibum sibi tribuat, respondet: Refectio quidem vestra parata est, sed expectate fratres vestros, ut cum in unum posui fuerint, omnes in commune comedatis.* Hæc Aug.

Itaque festinemus & nos quandoquidem festi- nare jubet Dominus servos suos nos vocantes; festi- nemus, inquam, ad illam vocati cœnam, nec va- nas queramus excusationes. Relinquamus vias er- roneas, lutosas, lubricas, tritas à plebe pereunte; abstrahamur à sepiibus, à vitis & peccatis spinosis, sequamurque Domini vocationem, & servorum ejus instructionem, quæ nobis viam securam præ- monstrat. Non inveniamur increduli, non rebel- les, non exasperantes, non ingrati illi qui digni- tur nos vocare, & servos suos ad nos mittere. Nec molesti & importuni inveniamur fratribus nos ex- pectantibus, quorum differunt gloria, dum ear- damus, dum non pie vivimus, dum gratiæ vo- canti non respondemus; si enim vocem & manum ducentis sequeremur, mox conservorum numerus impleteret; & sequendo fratrum nostrorum ve- stigia, ejusdem cœnæ & gloriæ particeps effice- remur. Dicam ergo cum Apostolo. *Festinemus ingredi in illam requiem, ut ne in idipsum quis incidat in- credulitatis exemplum; & non sitis de illis quibus non profuit sermo auditus, non admixtus fidei ex his quæ nu- dantur.* Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra. Ad suam vocem aures nobis aperiat & corda, qui est benedictus in sæ- cula.

DOM. III. POST PENTECOSTEN.

Hic peccatores recipit, & manducat cum illis. Luc. 15.

Christus Dominus ingreditus Synagogam re- perit librum Isaie Prophete: quem & ubi re- volvit, invenit locum ubi scriptum erat: *Spiritus pr. in- Domini super me propter quod unxit me; Evangelii. quasse. zare pauperibus misit me sanare contritos corde præ- Luc. 4. dicare captivis remissionem, & cæcis visum, dimit- Isa. 61.*

Conclu.

Heb. 4.

Lect. 3. tripart. PARS I. Reus pec- catores

servi

Rational. Evang.